

Biografia unui torționar: Nicolae Moromete

Nicolae Moromete a fost unul dintre cei mai sălbatici și violenți comandanți de penitenciar ai regimului comunist, intrat în memoria deținuților politici sub numele de Maromet – bestia cu chip de om de la Jilava, Văcărești, Caransebeș, Galați și Chilia Veche.

Nicolae Moromete s-a născut pe 13 mai 1912, într-o familie de țărani săraci, în comuna Valea Ungureni – Pitești. A făcut cinci clase primare și s-a angajat ca măturător, apoi om de serviciu la Primăria București, unde va lucra până în anul 1941, când a fost mobilizat și trimis pe frontul de est.

În 1945 a intrat în Partidul Comunist, iar din 1947 a fost încadrat în diferite poziții în Ministerul Afacerilor Interne (MAI) – prim gardian, comandat gardă, comandat de penitenciar la Jilava, Caransebeș, Galați, Formațiunea Chilia Veche și loțiitor de comandant pentru pază și regim la Văcărești, ultimul grad fiind cel de locotenent colonel în MAI. Numirea lui Moromete în funcția de comandant de gardă, cu delegație de director interimar de penitenciar la Jilava survine în anul 1949, atunci când regimul carceral devine unul dintre cele mai severe. Transformarea închisorii într-un iad a fost trasată de către Partidul Comunist, după cum însuși Moromete susține într-un memoriu din 1955. Lui Moromete i s-a cerut să aplice o disciplină nemaîntâlnită, întrebându-l orice metode în numele luptei de clasă, fiind amenințat că în caz contrar va fi închis la rându-i.

În toată perioada cât a lucrat în Direcția Generală a Penitenciarelor și Lagărelor de Muncă, Moromete s-a remarcat prin comportament violent și limbaj abject la adresa deținuților și a subalternilor. Torționarul nu numai că ordona bătaia deținuților, dar și participa direct la ea. Un fost deținut politic trecut prin închisoarea Jilava povestește cum, în anul 1950, toți deținuții politici, în urma evadării a doi iugoslavi din închisoare, au fost scoși în curte și obligați să treacă dezbrăcați printr-un tunel de gardieni înarmați cu băte, în frunte cu Moromete.

Torționarul a utilizat mai multe metode criminale: bătaia deținuților până la epuizare sau eliminare, privarea de alimente (mâncarea era aruncată ostenta-

tiv la porci), de medicamente și îngrijire medicală, impunerea unui regim de muncă extrem de sever și fixarea unor norme de muncă imposibil de îndeplinit, utilizarea la munci grele a deținuților bolnavi sau în vârstă etc.

În perioada Galați (1952-1954), Moromete a continuat politica lui de exterminare a deținuților politici prin supunerea la munci istovitoare ori reducerea porțiilor de mâncare. Toate aceste lucruri au fost sesizate Procuraturii Galați printr-o scrisoare anonimă, iar în urma anchetei s-a constatat că regimul de detenție și de muncă era insuportabil, fapt ce făcea ca rata mortalității să fie extrem de ridicată, zilnic decedând 3-5 deținuți. O bună parte din mâncarea deținuților era dată la porci, porțiile de hrană erau tăiate pentru vini imaginare, iar mâncarea era oricum proastă și inconsistentă. Deținuții munceau, mâncau și dormeau în frig, umezeală și mizerie. Cei bolnavi erau practic lăsați să moară pentru că nu primeau medicamente și îngrijire medicală. Deși ancheta a relevat abateri grave săvârșite sub comanda lui Moromete și a propus trecerea lui în rezervă, până la urmă acesta a fost caracterizat după cum urmează: „În concluzie, este un tovarăș cinstit, în care se poate avea încredere“. Ca urmare, a fost numit comandant al Formațiunii Chilia Veche unde șirul crimelor și abuzurilor a continuat. Și aici s-a făcut o anchetă, care a constatat că Moromete a aplicat sistematic pedepse corporale tuturor deținuților.

La Chilia Veche erau aduși din toată țara deținuți în vârstă (70 sau 80 de ani), cu infirmități fizice (fără o mână, cu proteze la picior), bolnavi. O comisie de medici a constatat ca o bună parte din deținuți erau inapți de muncă și totuși au fost folosiți la recoltatul stufului, cu norme ridicate și rații de mâncare scăzute. Din cauza condițiilor de muncă și a tratamentului brutal la care erau supuși, unii dintre deținuți au preferat să se sinucidă prin spânzurare, înghițirea de obiecte contondente sau înecare. Ancheta a constatat că și la această colonie de muncă s-a înregistrat un număr mare de decese, între octombrie 1958 și ianuarie 1959.

În cele din urmă, Moromete a fost trecut în rezervă, în 1959, cu drept de asigurare socială, dar fără să fi fost judecat pentru crimele și tratamentele inumane prin care au trecut mii de deținuți la Jilava, Văcărești, Caransebeș, Galați, Chilia Veche. După trecerea în rezervă a fost plasat la un cinematograf din București.

(Sursa: Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc)

Maromet

Pentru a stăpâni, conduce și teroriza poporul, comuniștii s-au servit de elemente de cea mai joasă speță, de drojdia și scursura acestui neam. Un exemplu elocvent este Maromet, care a ajuns în timpul comunismului comandantul celei mai sălbatice închisori, Jilava, cunoscut ulterior printre cei mai săngeroși

torționari comuniști. Înainte, fusese om de serviciu la primăria Sectorului Negru București – pe atunci, capitala fiind împărțită pe sectoare, în culori – galben era centrul, iar pentru celelalte sectoare fiind verde, roșu, albastru și negru.

Într-o zi când Maromet trecea să își vadă robii, sub priviri îi căzu o maximă scrisă pe peretele unei celule:

„Cine știe să moară nu va fi niciodată rob“. (Seneca)

Înfuriat peste măsură, Maromet le-a strigat celor din camera respectivă:

– Care p... mă-tii ești Seneca, mă?! Leși afară!!! Liniște.

– N-auzi, mă?! Leși, mă, afară!!! Aceași liniște mormântală. Spumegând de mânie, Maromet se adresă unuia dintre însoțitorii săi:

– To... to... tovarășe mi... mi... milițian, mergi la Grefă și adu-mi tabelul camerei! Îl învăț eu minte pe Seneca!!!

Milițianul îi aduse tabelul și Maromet îl citi cu insistență de câteva ori, dar Seneca – nicăieri. Pentru că între timp se instalase o atmosferă de groază care nu prevestea nimic bun, un student îi spuse:

– Domnule comandant, Seneca a plecat de dimineață și probabil că se va întoarce după-masă.

După ce îl înjură și pe student, luminat, Maromet i se adresă din nou milițianului:

– Mergi în poartă și când o veni Seneca de la Tribunal, să mi-l aduci mie! I-arăt eu lui Seneca, Dumnezeii mă-sii!

După mai bine de jumătate de secol care a trecut de atunci, mă întreb dacă milițianul l-o fi așteptând și acum pe Seneca, în poarta închisorii.

Dascălul nostru Maromet

N-AVEA CATEDRĂ, nici ținută de belfer, cu cravată și costum nemțesc uzat, „dascălul“ nostru, Maromet.

Avea, în schimb, o pușcărie la îndemână – cea mai mare din țară: Jilava – și-n mână, în loc de catalog și condei, o coadă de săpă căreia cei ce făcuseră cunoștință cu ea îi spuneau argumentul științific sau știința omenirii; și nu degeaba, căci... Perchezițiile și pedepsele, în universul carceral al Jilavei, se făceau din te miri ce motive: un ac de os înfipt – ca să fie ascuns – în cine știe ce rever de zeghe (cusutul fiind interzis în Jilava), un blacheu de gheată ascuțit pe cine știe ce piatră furată din curte cu ocazia unui mers la grefă, eventuale tăblițe de săpun pe care se putea scrie chiar cu unghia, sau cărți de joc făcute din aşchii subțiri de lemn, smulse din priciurile suprapuse (se juca chiar și poker, pe mâncare sau pe haine, nu însă pe organe sau membre, ca în URSS).

„Dar ce nu poate inventa mintea banditului care era întotdeauna cu o oră înaintea gardianului?“ se gândea comandantul Jilavei, Maromet. Avea gradul de maior și se cam împiedica la vorbă când era emoționat de ceea ce spunea. Faptul însă nu-l stânjenea deloc. Mai ales când voia să bage mințile-n capul celor ce păcătuiseră împotriva stăpânirii. Că doar avea la îndemână coada de

Jumanca.

– Daaa, domnule comandant! Începu să strige acesta, de sub ciomege. Aveți dreptate! Totul se rezolvă prin revoluție!

Îi dădea de o mie de ori dreptate lui Maromet, în speranța că acesta va opri odată bătaia. Iar Maromet, la auzul miraculoasei „dreptăți“ pe care i-o dădea, în sfârșit, Jumanca, făcu un semn și ciomegele caraliilor încetară să mai plouă asupra acestuia. Și cu ciomagul lui, ridicat, dar fără să lovească, Maromet se apropie atunci de Jumanca și-i spuse:

– Nu-nu-nu, Ju-ju-ju-manca! Nu-nu-nu eu am dre-drep-ta-te! Știița ooo-me-me-me-niii-riii, ea aaa ve-ve-venit să-să-să ne-ne-ne de-de-de-ie drep-drep-ta-te!

Și ciomagul ridicat în sus rămase, pentru multă vreme, în mintea celor ce-l văzuseră, ca singurul argument științific în stare să convingă omenirea că to-to-tul se-se-se re-re-rezolvă prin re-re-re-vooo-luție.

DASCĂLUL MAROMET își îndeplinea cu vârf și îndesat misiunea vârand cu parul în bandiți, dușmani ai poporului, marile adevăruri științifice marxist-leniniste. Și reușea în general, iar când se întâmpla să nu reușească prin argumentul științifico-contondent, recurgea la polonicul cu arpacaș.

Stând atunci cu un picior pe marginea ciubărului cu fiertura fierbinte de arpacaș – hrana de bază a deținuților – și cu mâna pe polonicul înfipt în el, striga:

– Băbă bandiților! ăăăăsta cococonduce lululumea!

Și-l scotea din hârdău, ridicându-l și agităndu-l ca să-l vadă toată mulțimea de bandiți pe care-o avea sub ciomag.

Și, printre oftaturi, nu erau puțini cei care-i dădeau dreptate... Un singur lucru însă nu-i era clar nici lui: de ce oare, stăpânirea, adică Partidul, își mai bătea capul cu bandiții ca să-i îndrume pe calea cea bună, irosind atâta arpacaș pe ei, când ar fi putut să-i termine deodată, trecându-i pe lumea cealaltă, prin Valea Piersicilor.²

„Totuși, o fi știind Partidul ce face!“, se gândea el. „Altfel cum aș mai fi ajuns eu, Maromet, maior și comandant, dacă n-ar fi fost el să-mi pună gradele pe umeri?“

Gânduri și gânduri cu care Maromet, dascălul nostru din acele vremi, era în stare de orice înfăptuire. Și nimic nu-i mai putea sta în cale, decât tot Partidul.

¹ Remus Radina, *Testament din morgă* (despre Maromet): „Te speria numai cu privirea. Era bâlbâit și nu știa sa lege nici o propozițiune.“ (p. 48)

² În acest loc de la Jilava se făceau execuțiile.